

การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ในคดีอาญาสำหรับ **พยาน**

สิทธิของพยาน

1. สิทธิที่จะไม่ตอบคำถาม

ที่อาจทำให้พยานต้องถูกดำเนินคดีอาญา

2. สิทธิที่จะขอสืบพยานล่วงหน้า

3. สิทธิขอความคุ้มครองพยานตามมาตรการทั่วไป

คุ้มครองให้พยานได้รับความปลอดภัย

รวมถึงการจัดให้พยานอยู่ในสถานที่ที่ปลอดภัย

ปกปิดข้อมูลที่สามารถระบุตัวพยานได้

สำนักส่งเสริมงานตุลาการ สำนักงานศาลยุติธรรม

อาคารศาลอาญา ชั้น 6 ถนนรัชดาภิเษก เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทรศัพท์ 02-512-8498-9 www.oja.coj.go.th

4. สิทธิขอความคุ้มครองพยาน ตามมาตรการพิเศษ ย้ายที่อยู่ หรือจัดหาที่พักอันเหมาะสม จ่ายค่าเลี้ยงชีพ เปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล และหลักฐานทางทะเบียน ที่สามารถระบุตัวพยาน และดำเนินการเพื่อกลับคืนสู่ ฐานะเดิมตามคำขอของพยานด้วย จัดให้มีอาชีพ หรือการศึกษาอบรม หรือดำเนินการใดเพื่อให้พยาน สามารถดำรงชีพอยู่ได้ตามที่เหมาะสม ช่วยเหลือในการเรียกร้องสิทธิที่พยาน พึงได้รับ ดำเนินการให้มีเจ้าหน้าที่ คุ้มครองความปลอดภัย

5. สิทธิที่ได้รับค่าตอบแทน และค่าใช้จ่ายแก่พยาน ในกรณีเกิดความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย อนามัย เสรีภาพ ชื่อเสียง ทรัพย์สิน หรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใด ของพยานหรือสามี ภริยา ผู้บุพการี ผู้สืบสันดานหรือบุคคลอื่น ที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับพยาน เพราะมีการกระทำผิดอาญาโดยเจตนา เนื่องจากการที่พยานจะมา หรือได้มาเป็นพยานบุคคล

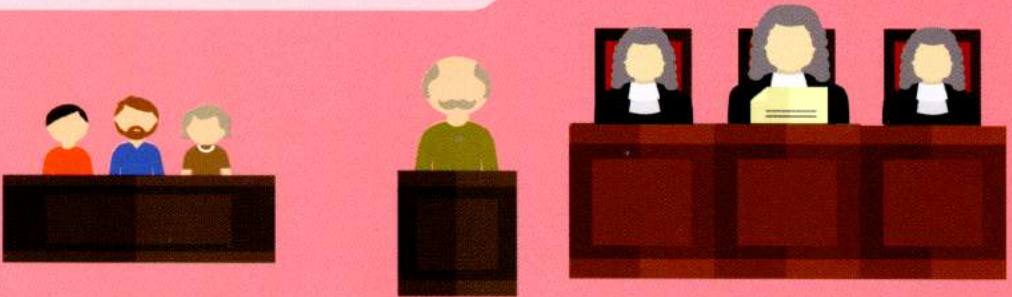

6. พยานพึงมีสิทธิได้รับค่าตอบแทน ที่จำเป็นและสมควรตามระเบียบที่ กระทรวงยุติธรรมกำหนด โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

7. ในการดำเนินการต่างๆ ของศาล พุทธิพากษาและเจ้าหน้าที่ศาล พึงให้เกียรติแก่พยาน เช่น ตรงต่อเวลา ใช้งานสุภาพ และปฏิบัติต่อพยานอย่างมี อธิยาศัยไมตรี ไม่เลือกปฏิบัติ โดยไม่เป็นธรรมและคำนึงถึง วัฒนธรรมและประเพณีในท้องถิ่น ประกอบด้วย

8. ให้ศาลชั้นต้นประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานอัยการ และสถานีตำรวจ ที่อยู่ในเขตอำนาจ เพื่อให้หน่วยงานเหล่านั้นจัดให้มีผู้รับผิดชอบโดยตรงในการจัดส่งหมายเรียกพยาน แจ้งผลการส่งหมาย และติดตามพยานมาศาล รวมทั้งการประสานงานแก้ไขเหตุขัดข้องต่างๆ เพื่อให้พยานมาเบิกความต่อศาลตามกำหนดนัด

9. ในคดีอาญา เมื่อพยานหรือผู้ที่จะให้ข้อเท็จจริงในฐานะพยานคัดค้านการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยด้วยเกรงว่าจะได้รับภัยอันตรายหรือความเสียหายอันเนื่องมาแต่การปล่อยชั่วคราวนั้น ศาลต้องพิจารณาข้อคัดค้านดังกล่าวประกอบด้วย และไม่ถือว่าศาลจะมีคำสั่งเป็นประการใด ให้แจ้งคำสั่งดังกล่าวให้พยานทราบโดยเร็ว

10. ก่อนหรือหลังจากที่พยานเบิกความต่อศาล ถ้าพยานได้แจ้งขอความช่วยเหลือ หรือขอทราบข้อมูลเกี่ยวกับการมาเบิกความเป็นพยาน ให้เจ้าหน้าที่ศาลรีบดำเนินการให้ตามสมควรแก่กรณี

11. ศาลชั้นต้นควรจัดให้มีที่พักสำหรับพยานในระหว่างรอเข้าเบิกความต่อศาลตลอดจนการอำนวยความสะดวกประการอื่นตามสมควร เช่น จัดสถานที่จอดรถให้ เป็นต้น และให้เจ้าหน้าที่ศาลแจ้งให้พยานทราบถึงหมายเลขห้องพิจารณาคดีและที่ที่พักสำหรับพยาน ถ้าพยานมีผู้ติดตาม และขอให้บุคคลดังกล่าวอยู่ด้วยในระหว่างนั้นหรือขณะเบิกความ ก็ให้อำนวยความสะดวกแก่ผู้ติดตามนั้นตามสมควรแก่กรณี

12. ก่อนเข้าเบิกความต่อศาล ให้เจ้าหน้าที่ศาลแจ้งให้พยานทราบถึงสิทธิและหน้าที่ต่างๆ ของพยานตลอดจนให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติตนในการเบิกความต่อศาลและวิธีการขอรับค่าตอบแทนภายหลังเบิกความเสร็จ

13. การออกหมายเรียกพยาน

- ในกรณีที่มีการออกหมายเรียกพยานนั้น ควรแจ้งเรื่องที่จะประสงค์จะให้พยานเบิกความและถ้าศาลเห็นว่ามีความจำเป็น ศาลอาจสั่งให้ระบุข้อที่พยานจะถูกซักถามไว้ด้วยก็ได้
- ให้ศาลกำชับให้มีการขอและจัดส่งหมายเรียกให้แก่พยานโดยเร็วที่สุด เพื่อให้พยานมีเวลาเพียงพอในการเตรียมตัวมาเบิกความต่อศาล และให้ผู้ส่งรับรายงานผลการส่งหมายให้ศาลทราบ
- การกำหนดเวลานัดสืบพยานบุคคล ควรกำหนดให้เหมาะสม โดยคำนึงถึงความจำเป็นในการปฏิบัติงานหรือการดำรงสถานะของพยานนั้นประกอบด้วย เช่น แพทย์โดยปกติจะต้องทำหน้าที่รักษาผู้ป่วยในช่วงเช้า หรือพระภิกษุจะต้องฉันภัตตาหารก่อนเที่ยงวัน เป็นต้น

- ในการจัดส่งหมายเรียก ให้แนบข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ตั้งของศาล รวมทั้งคำแนะนำเกี่ยวกับสิทธิหน้าที่ของพยานและหมายเลขโทรศัพท์หรือโทรสารของศูนย์ประสานงานพยาน เพื่อประโยชน์แก่พยานในการติดต่อกับศาลหรือขอทราบข้อมูลเพิ่มเติม พร้อมทั้งแจ้งขอบคุณไปยังพยานที่จะมาเบิกความต่อศาล
- ภายหลังจากที่ได้แจ้งวันนัดสืบพยานให้ทราบแล้ว หากมีการเปลี่ยนแปลงวันนัดสืบพยานหรือพยานไม่จำเป็นต้องมาเบิกความต่อศาลอีกต่อไป ให้รีบแจ้งให้พยานทราบถึงกำหนดนัดใหม่หรือการที่ไม่ต้องมาศาลนั้นโดยเร็ว
- แม้พยานได้รับหมายเรียกของศาลแล้ว ควรจัดให้มีการประสานงานกับพยานนั้นเป็นระยะๆ เพื่อทราบถึงความพร้อมของพยานที่จะมาเบิกความและควรแจ้งยืนยันวันนัดสืบพยานให้พยานทราบอีกครั้งหนึ่งก่อนถึงกำหนดนัดสืบพยาน

14. การสืบพยาน ศาลควรสอบถามคู่ความถึงช่วงเวลาที่ยานสะดวกจะมาเบิกความ รวมทั้งปัญหาต่างๆ ที่อาจเป็นอุปสรรคแก่พยานในการมาเบิกความต่อศาล

15. ห้ามมิให้คู่ความหรือบุคคลที่มีได้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาคดีทำการบันทึก ถ่ายภาพ หรือถ่ายทอดภาพและเสียงของพยานในขณะที่เบิกความหรือภายในบริเวณศาล

สิทธิของพยาน ที่เป็นเด็กตามกฎหมาย

1. การสืบพยานไว้ล่วงหน้า พยานที่เป็นเด็กหรือเยาวชนอายุไม่เกินสิบสี่ปี หรือเป็นผู้เสียหายในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ หรือเจ็บป่วยร้ายแรง หรือมีความบกพร่องทางจิตใจหรือในการจดจำ หรือมีความรู้สึกหวาดกลัว ผู้ต้องหาหรือจำเลย หรือไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง หรือเป็นผู้ที่ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย ซึ่งหากรอจนถึงวันนัดสืบพยาน พยานอาจหลงลืม หรือยากแก่การติดตามให้มาศาล ศาลพึงใช้ดุลพินิจ ให้สืบพยานเหล่านี้ไว้ล่วงหน้าก่อนถึงวันนัดสืบพยาน

2. ในกรณีที่พยานเป็นเด็กหรือเยาวชนอายุไม่เกินสิบแปดปี ซึ่งการซักถามพยานจะต้องทำผ่านนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ เจ้าหน้าที่ศาลควรจัดให้พยานเหล่านั้นพบกับบุคคลดังกล่าว ก่อนเข้าเบิกความต่อศาล

3. การสืบพยานที่เป็นเด็กอายุไม่เกินสิบแปดปี ให้ศาลจัดให้พยานอยู่ในสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับเด็ก และศาลอาจจะเป็นผู้ถามพยานเอง หรือจะถามผ่านนักจิตวิทยา หรือนักสังคมสงเคราะห์ก็ได้ หรือคู่ความถาม ตามคำ หรือถามตั้งผ่านนักจิตวิทยา หรือนักสังคมสงเคราะห์ โดยให้มีการถ่ายทอดภาพ และเสียงไปยังห้องพิจารณาดำเนินคดี และเป็นหน้าที่ของศาลที่จะต้องแจ้งให้นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ทราบ